

Richter, Böheim, Tschernigg, Pessler, dr. Steinwender, Heeger, A. Lemiš, Thurner in Derschatta.

Najbolj se je postavil glavni vodja nemškonacijske stranke, dr. Steinwender. Vse kar so razni govorniki bolj prikrito in z mnogimi praznimi besedami razpravljali v dolgih govorih, to je kratko pa jasno povedal dr. Steinwender s sledečim stavkom: »Wir Deutsche können zwar dem Staate dienen, aber wir werden in keinem Staate der Welt die Dienerrolle spielen; denn wir Deutsche sind ein Herrenvolk und zur Herrschaft müssen wir kommen«. To je: »Nemci moremo sicer državi služiti, ali v nobeni državi sveta ne bomo opravljali posla služabnikov; zakaj mi Nemci smo gosposko ljudstvo in gospodstvo moramo doseči«.

Da, to je njih nakana in zlobna namera! Tlačiti nas hočejo, sami vladati, — a drugi naj bi samo plačevali, nosili težki denarni in krvni davek, — Nемец hoče vladati. Kaj jim mar božja in cesarska postava! Brez božje pravice, brez postave, hočejo samo jedno: vladati! S to izjavo so se pokazali vsaj enkrat v pravi luči. Zapomnimo si, Slovenci, izrek Steinwendrov prav dobro, podučljiv je za nas!

Kaj bomo počeli po celovškem »volkstagu« mi Slovenci? Bodemo-li mirovali, ko vidimo najkrutejše svoje nasprotnike neprestano pri delu? Nikakor ne! Zdravimo se, združimo se na vseslovenskem shodu!

Tak shod nam je v sedanjih tako zamotanih, a za nas odločilnih razmerah neobhodno potreben. Potreba je nujna, da se nam do dobra pojasni politični položaj, da se posvetujemo o potrebnih korakih za bodočnost.

Celovski »volkstag«, padec Celja, mnoge vladne naredbe, zahtevajo odločen odgovor, krepko obrambo od naše strani. Skličejo nas naj naši gg. poslanci na shod, na katerem nam morejo pojasniti položaj, slišati mnenje ljudstva, posvetovati se, kako se naj postopa v bodoče. Celovski »Mir« pravi o tem: »Na onih, katerim je narod pri volitvah skazal zaupanje, je sedaj, da nastopijo in nas skličejo na prepotrebno skupno posvetovanje. Takšen vseslovenski shod, združen s hrvaškimi rodoljubi iz Istre, ki naj se vrši na podlagi programa slovanske krščanske narodne zveze v državnem zboru, nas mora združiti k skupnemu odločnemu delu in naporu za naše pravice in koristi. Skrajni čas je, da ne gledamo več mirno pogubonosno postopanje naših nasprotnikov, marveč da se i mi ganemo in potrebno ukrenemo za obstanek naš na naši lastni slovenski zemlji.«

O potrebi in pomenu vseslovenskega shoda v naših dneh ne more več dvomiti nobeden slovenski rodoljub. Najboljši dokaz za to je vik in krik, kateri so zagnali nasprotniki naši, ko se je sprožila misel o takem shodu. Cesar se razkačeni naši nasprotniki bojé, kar oni psujejo, to je nam koristno in potrebno.

Z zgorej omenjenim listom poudarjamo torej tudi tú: Resen in za nas odločilen je sedanjí čas. Torej na delo, in ne udajmo se!

—rn—

Cerkvene zadeve.

Cerkev sv. Eme, podružnica kozjanska.

Ta cerkva je znotraj in zunaj popolnoma prenovljena. Sv. Ema, slovenska kneginja in pištanska rojakinja, ima v naši škofiji le dve cerkvi: farno cerkev v rogaški dekaniji ob štajarsko-hrvaški meji in pa kozjansko podružnico. Le-ta se je ob Št. Emski nedelji bliščala v praznični lepoti. Junija meseca je namreč

pozlatil rožo ali križ in jabolko ter streho zvonika po-barval z oljnato barvo domači slikar in pozlatar Miha Gerzina iz Zdol pri Kozjem, ki je tudi pobelil druge dele cerkvice; znotraj pa jo je že lani krasno prenovil. Zvonik je bil poprej lesen. Leta 1861. pa so kozjanski župljani po prizadevanju takratnega namestnega kaplana, sedanjega častnega kanonika in dekana A. Hajseka v Slov. Bistrici, sezidali nov zvonik za 2100 gld. Pomenljivo je, da sta bila pri zgradbi novega zvonika l. 1861. cerkvena ključarja Franc Volavšek in Franc Novak, pri popravljanju pa letos nju sinova, Miha Volovšek in Ant. Novak. Kakor sta bila očeta, tako sta tudi sinova vestna cerkvena ključarja, ki sta bila letos v postu enoglasno izvoljena, drugi na novo, prvi pa že opravlja svojo službo blizu 20 let. — Pri tej priliki priporočamo Slovencem našega slikarja in pozlatarja Miha Gerzina.

Mili darovi za družbo vednega češčenja:

Sv. Peter v Savinjski dolini 16 gld. 61 kr., Sv. Lovrenc v Slov. goricah 169 gld., Celje 56 gld., Galicija 16 gld., Polenšak 11 gld. 10 kr., Braslovče 18 gld. 81 kr., Sv. Jakob v Slov. goricah 16 gld. 25 kr., Trbovlje 13 gld., Dobova 23 gld. 50 kr., Sv. Ilj v Slov. gor. 24 gld., Sv. Tomaž pri Vel. Nedelji 19 gld., Ljutomer 20 gld., Sv. Peter pri Radgoni 10 gld., Sv. Jurij na južni žel. 24 gld. 25 kr., Sladka gora 10 gld., Kalobje 3 gld. 69 kr., Zusem 1 gld. 50 kr., Slivnica pri Celju 5 gld.

Gospodarske stvari.

Peronospora ali strupena rosa ter način, kako se tej bolezni obraniti.

(Govoril dne 27. maja na podučnem shodu središkega bralnega društva »Edinost« Anton Kosi, učitelj in posestnik v Središču.)

(Dalje.)

Iz vsega tega je razvidno, da je za škropljenje — čeprav je moči tudi z 1% raztopino galice (to je 3 kg na polovnjak) doseči povoljnih uspehov, vendar le bolje, ako se jemlje več te snovi.

Včasih se sliši od kakega prav vnetega vinorejca: »O pravem času sem škropil, a vendar se mi je začelo listje tu in tam že smoditi; zdi se mi, da sem djal preveč vitrijola, ker sem ga vzel na polovnjak 6 kg.«

Kaj je z mnenjem tega vinorejca? Jeli rabil v resnici preveč galice? Strokovnjak mu bo rekel, da ne, ker se jemljejo v praksi, kakor bomo slišali, še mnogo večje množine galice, a vendar ni preveč.

Meseca junija lanskega leta se je vnel med nekaterimi strokovnjaki prepir o vprašanju, koliko galice se naj na hektoliter vode jemlje.

Potovalni učitelj za Spodnje - Avstrijsko ter znani kmetijski strokovni pisatelj J. Jablanzy je namreč lani v nekem nemškem vinarskem listu* priporočal 3% dodatek galice, kar iznaša za polovnjak 9 kg. Ker so začeli temu nekateri drugi veščaki in vinogradniki oporekati, dokazal jim je Jablanzy, da na Francoskem rabijo vinogradniki z najboljšim uspehom celó 6% raztopino (torej 18 kg na polovnjak) in da kaže v obče v jako vlažnih letinah jemati večjo množino galice, kakor navadno; temu primerno seveda tudi več apna.

Kar se tiče nas, mislim, da je najbolje, ako se iz denarstvenih ozirov držimo srednje poti, torej 4 do 5 kg v navadnih letinah in 6 do 7 kg** na

* Weinlaube, 1896, str. 289.

** S tekočino, v koji je raztopljena tú navedena množina galice, se prav lahko škropi, medtem ko so tekočine z večjo množino galice že precej debelo tekoče, kar pri škropljenju razprševanje močno ovira.

polovnjak pa v letinah, ki so vsled velike mokrote posebno ugodne za razvoj peronospore.

Strah pa, da bi kdo djal preveč galice, je torej, kakor smo ravno slišali, celó nepotreben, skrbeti se mora le, da se dodene vitrijolni raztopini tudi toliko apna, da je tekočina neutralizovana, o čemur se prepričamo na dva prej popisana načina.

Nekateri vinorejci devajo za prvo škropljenje manj galice, kakor za drugo, trdč, da so mladike pri vsem škropljenju še zeló nežne in bi je utegnili s premočno raztopino galice poškodovati, drugi pa napravljajo za vsako škropljenje jednako mešanico. Jaz sem jemal in še jemljem za prvo škropljenje vedno isto množino galice, kakor za drugo, namreč $4\frac{1}{2}$ do 5 kg, pa se mi hvala Bogu — ni nikoli nič ponesrečilo.

Moč in uspeh bakreno-apnene zmesi.

Listje, cvetje in grozdičeje se mora z zmesjo škropiti, predno se gliva prikaže, zakaj učinek zmesi je ta, da se voda — bodisi rosa ali dežnica — v kateri bi utegnili trosi kaliti, z bakreno mešanico zastrupi, tako, da kali bolezní usahnejo, še predno so se zarile v notranjost listovo. Ako se je glivica že enkrat zarila v list, ne hasne škropljenje več, vsaj za isti list ne.

Tó sredstvo je torej le neko branilo, da se bolezen ne prične, nikakor pa ne zdravilo ali lek, s kojim bi se že bolni trtini deli zdravili, zato se mora škropiti v času, predno bolezen nastane in predno začne trosje kaliti.

Kalenje trsa pospešuje, kakor že znamo, vlaga poleg toplote.

Kedaj nam je torej škropiti? Na vsak način nekoliko časa poprej, kakor se začne pojavljati strupena rosa; a ker je pojavljanje peronospore zavisno od podnebja, lege, kraja, zato se čas za prvo škropljenje ne more vsako leto natančno naprej določiti. Ako je pomlad suha in mrzla, ne bode glivica strupene rose kalila tako zgodaj, kakor pri topli in vlažni spomladi, tudi v suhih legah bode nastopila kasneje, a tudi slabeje kakor v vlažnih. (Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 26. julija v Žalcu, na Teharjih, v Lipnici, pri Mariji-Trošt, v Kozjem, Slov. Bistrici, Ormožu in na Framu. Dne 29. julija na Bregu pri Ptujju (za svinje). Dne 30. julija v Kostrivnici.

Dopisi.

Iz Celja. (Shod zaupnih mož.) Koj, ko se je izvedela naredba vlade gledé slovenske celjske gimnazije, sklical se je shod zaupnih mož spodnještajarskih v Celje na terek, dne 20. julija. Shod je bil izredno mnogobrojno obiskan. Udeležili so se istega državní poslanci, skoraj vsi deželni poslanci ter najodličnejši možje iz Celja, Žalca, Brežic, Laškega, Konjic, Šoštanj, Slov. Bistrice, Vranskega in drugih južnoštajarskih okrajev. Shod je sprejel z burnim odobravanjem naslednjo resolucijo: »Vlada sama in državni zbor so priznali opravičenost slovenske zahteve za ustanovitev slovensko-nemške gimnazije v Celju. Odprava te gimnazije, provizorična ustanovitev v zraku visečih posameznih razredov, podrejenih še poleg tega ravnatelju gornje gimnazije celjske, notoričnemu nasprotniku slovenskega naroda in njegovih teženj, določitev, da se sme v prvi razred sprejemati k večjemu 50 dijakov, je torej čin očite krivice, storjene slovenskemu narodu ter žaljenje narodne časti. Vsi slovenski poslanci se torej po-

zivljajo, da storé solidarno, brez ozira na kronovino, v kateri so izvoljeni, vse korake ter porabijo vsa parlamentarno mogoča sredstva, da se popravi ta slovenskemu narodu storjena krivica. — Preselitev slovenske gimnazij v kak drug spodnještajarski kraj se mora, ker gimnazija v kakem drugem kraju ne bi ustrezala vsem zahtevam in potrebam slovenskega prebivalstva v južnem delu spodnje Štajarske, enkrat za vselej odkloniti.« — Shod zaupnih mož je sestavil nadalje poseben odsek, obstoječ iz gg. dr. Josipa Serneca, dež. glav. namestnika, dr. Ivana Dečka, deželnega poslanca, dr. Josipa Vrečka, odvetnika, dr. Jura Hrašovca, odvetnika, in Lovrenca Baša, notarja, vseh v Celju, z nalogom, da storé potrebne korake, da se skliče v primerno kratkem času občni politični zbor slovenski, kateri naj vzame v pretres sedaj nastali politični položaj, izrazi zahteve slovenskega naroda ter da navodilo slovenskim državnim poslancem gledé njih daljnega postopanja.

Iz Celja. (Germanski fanatizem.) Ustani, narod naš, ter se zavedaj vendar enkrat svoje moči! Ali še ne vidiš, Slovenec, da edino ti si tisti, ki v svoji brezbriznosti rediš in vzdržuješ svoje zaklete sovražnike, kateri ti tvoje nadebudne sinove, ki jih imaš v Celju v šolah, tukaj pobijajo ob belem dnevu na ulici in sicer tako pobijajo, da morajo ljudje ranjence z bojišča nositi. Zakaj jih druhal tako pobija? Edino le zato, ker tvoji sinovi nočejo zatajiti jezika svoje matere, torej edino le zato, ker slovenski govorijo v »nemškem« Celju! To, kar tukaj opisujem, se je zgodilo v četrtek zvečer ob pol 8. uri pred hotelom »zur Krone«. Dogodek pa je bil ta: Sprehajajočimse, slovenskim dijakom pred hotelom »zur Krone« pride nasproti neki nemčurski gimnazijalec s prav velikim črno-rudečim-žoltim trakom čez prsi. Ali ker je vsem dijakom prepovedano, bodisi kakoršen koli znak narodnosti javno nositi, ga slovenski dijaki opomnijo na disciplinarni red. Med tem malim prepričkom pa prihruje tolpa vedno najetih pretepačev ter zahteva v pravi germanski oliki, da morajo naši dijaki nemški govoriti. Ker pa tega niso hoteli, padli so čez nje s palicami, noži in drugimi takimi pripravami. Med temi najetimi pretepači se je posebno odlikoval gosp. Kukovič, knjigovodja pri tvrtki Avgust Lakitsch ali po domače rečeno, štacuna »Pri solncu« na glavnem trgu poleg Faningerja. Pred vrati te štacune stoji veliki German Kukovič ter vabi v lepi slovenščini v prodajalnico vse od kraja, staro in mlado, to lahko opaziš, dragi bralec, vsako nedeljo. Slovenci, Slovenke, izogibajmo se takih ljudi! Takim vinarja ne!

Iz Loke pri Zidanem mostu. (Naša resnicoljubnost in nov evangelij.) Na Alojzijevo nedeljo smo imeli tukaj slovesno prvo sv. obhajilo, kakor si slovesnejšega ne moremo misliti. Mi bi tega ne omenjali, ker tisti, ki so priredili to slovesnost, v svoji skromnosti ne iščejo človeške hvale. Ali ker je neki naš dopisnik v »Domovini« o tem tako strankarsko poročal, ne moremo molčati resnici na ljubo. Res bilo je nad 70 otrok pri prvem sv. obhajilu in mnogo so prišli po 3 ure daleč s hribov. Kdo bi se ne usmilil teh malih nedolžnih otrok? Naš dopisnik poroča: »naš grajščak vitez Sommer in njegova blaga gospa sta preskrbela vsem topli zajutrek«. Ali ni se jih usmilil naš dopisnik in tudi ne naš gosp. grajščak vitez pl. Sommer, temuč usmilila se jih je naša preblaga učiteljica gospa M. Iglarjeva, ki se je že ob mnogih prilikah pokazala kot posebna prijateljica šolske mladine. Blaga gospa učiteljica jim je v prostorni šolski sobi pripravila ne le topel, ampak tako bogat zajutrek, da smo se kar čudili. V imenu otrok jej tukaj izrekamo prvo najsrčnejšo zahvalo, dasiravno naš dopisnik za njo ni imel besedice. Na drugem mestu se pa zahvaljujemo g. grajščaku v. pl.